

BORLÄNGE

ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för del av Stora Ornäs 1:52 inom Ornäs i Borlänge kommun, Dalarnas län

Granskningsutlåtande

Ett förslag till detaljplan med syftet att möjliggöra bostadsbebyggelse, kontor, detaljhandel utom handel med livsmedel, park och gång- och cykelvägar samt säkerställer befintlig småbåtshamn med bryggor, ilägningsplats, natur, gator samt gångvägar har tagits fram i maj 2020.

Planområdet ligger centralt i Ornäs, väster om Ösjön (Kvarnviken). I norr avgränsas planområdet av Tomnäsvägen och Ösjön, i väster av privatägda fastigheter och Torsångsvägen, i söder av parkmark och öppet vattenområde samt i öster av Ösjön.

Granskning har skett om planförslaget i enlighet med reglerna för utökat förfarande (plan- och bygglagen 2010:900). Granskningen pågick under tiden 22 juni – 7 augusti 2020. Planhandlingarna fanns under granskningstiden tillgängliga på biblioteket vid Sveatorget, på Palladium Sveagatan 21, ICA Nära Ornäs samt på kommunens hemsida. Underrättelse om granskning samt granskningshandlingarna, daterade maj 2020, skickades till sakägare enligt fastighetsförteckning, länsstyrelsen, lantmäteriet samt övriga berörda.

Vid granskningstillfället har följande skrivelser inkommit

		Med erinran	Utan erinran	Ej tillgodosedda
1	Länsstyrelsen (2020-07-02)	X		
2	Lantmäterimyndigheten (2020-06-26)		X	
3	Sakägare enligt fastighetsförteckning			
3.1	Boende 1 (2020-08-05)	X		X
3.2	Boende 2 (2020-08-05)	X		X
	Boende 3 (2020-08-05)	X		X
3.3	Boende 4 (2020-08-06)	X		X
3.4	Ornäs Kvarn Fastighetsbolag (2020-08-07)	X		
3.5	Boende 5 (2020-08-10) inkommit efter granskningstiden	X		X
3.6	Boende 6 (2020-08-04)	X		X
	Boende 7 (2020-08-04)	X		X
	Boende 8 (2020-08-04)	X		X
	Boende 9 (2020-08-04)	X		X
	Boende 10 (2020-08-04)	X		X
	Boende 11 (2020-08-04)	X		X
	Boende 12 (2020-08-04)	X		X
	Boende 13 (2020-08-04)	X		X
4	Övriga, ej sakägare			
4.1	Privatperson 1 (2020-06-30)	X		X
4.2	Privatperson 2 (2020-07-31)	X		X
4.3	Privatperson 3 (2020-08-04)	X		X
	Privatperson 4 (2020-08-04)	X		X
4.4	Privatperson 5 (2020-08-04)	X		X
4.5	Privatperson 6 (2020-08-04)	X		X
4.6	Privatperson 7 (2020-08-05)	X		X
4.7	Privatperson 8 (2020-08-05)	X		X
4.8	Privatperson 9 (2020-08-05)	X		X
4.9	Privatperson 10 (2020-08-05)	X		X
4.10	Privatperson 11 (2020-08-05)	X		X
4.11	Privatperson 12 (2020-08-05)	X		X
	Privatperson 13 (2020-08-05)	X		X
4.12	Privatperson 14 (2020-08-05)	X		X
4.13	Privatperson 15 (2020-08-06)	X		X

4.14	Privatperson 16 (2020-08-06)	X	X
4.15	Privatperson 17 (2020-08-06)	X	X
4.16	Privatperson 18 (2020-08-06)	X	X
4.17	Privatperson 19 (2020-08-06)	X	X
4.18	Privatperson 20 (2020-08-06)	X	X
4.19	Privatperson 21 (2020-08-06)	X	X
4.20	Privatperson 22 (2020-08-06)	X	X
4.21	Privatperson 23 (2020-08-06)	X	X
4.22	Privatperson 24 (2020-08-06)	X	X
4.23	Privatperson 25 (2020-08-06)	X	X
4.24	Privatperson 26 (2020-08-06)	X	X
4.25	Privatperson 27 (2020-08-06)	X	X
4.26	Privatperson 28 (2020-08-06)	X	X
4.27	Privatperson 29 (2020-08-06)	X	X
4.28	Privatperson 30 (2020-08-06)	X	X
4.29	Privatperson 31 (2020-08-06)	X	X
	Privatperson 32 (2020-08-06)	X	X
4.30	Privatperson 33 (2020-08-06)	X	X
4.31	Privatperson 34 (2020-08-06)	X	X
4.32	Privatperson 35 (2020-08-06)	X	X
4.33	Privatperson 36 (2020-08-06)	X	X
4.34	Privatperson 37 (2020-08-06)	X	X
4.35	Privatperson 38 (2020-08-06)	X	X
4.36	Privatperson 39 (2020-08-07)	X	X
4.37	Privatperson 40 (2020-08-07)	X	X
4.38	Privatperson 41 (2020-08-07)	X	X
4.39	Privatperson 42 (2020-08-07)	X	X
4.40	Privatperson 43 (2020-08-07)	X	X
4.41	Privatperson 44 (2020-08-07)	X	X
4.42	Privatperson 45 (2020-08-07)	X	X
4.43	Privatperson 46 (2020-08-07)	X	X
4.44	Privatperson 47 (2020-08-07)	X	X
	Privatperson 48 (2020-08-07)	X	X
4.45	Privatperson 49 (2020-08-07)	X	X
4.46	Privatperson 50 (2020-08-07)	X	X
4.47	Privatperson 51 (2020-08-07)	X	X

4.48	Privatperson 52 (2020-08-04)	X		X
	Privatperson 53 (2020-08-04)	X		X
4.49	Privatperson 54 (2020-08-04) Samma som 3.6	X		X
5	Myndigheter, sammanslutningar, kommunala nämnder, förvaltningar, bolag och övriga			
5.1	Trafikverket (2020-06-24)	X		
5.2	Ornäs intresseförening (2020-07-11)	X		X

Inkomna synpunkter under granskningstiden och föreslagna justeringar med anledning av dessa framgår av nedanstående sammanställning. Det yttrande som Ornäs intresseförening (5.2) har inkommit med har exklusivt texten "Då många Ornäsbor är engagerade i samrådsprocessen angående detaljplanen för Ornäs hamn eller Stora Ornäs 1:52 som detaljplanen även kallas, har en intresseförening nyligen startats. Genom intresseföreningen hoppas vi få en möjlighet att i organiserad form kommunicera med kommunen och förmå kommunen att avbryta detaljplaneprocessen för Ornäs hamn och börja om från början. Genom intresseföreningen hoppas vi kunna vara delaktiga i att Ornäs utvecklas på ett hållbart sätt och att Ornäs kan bibehålla de värden som gör att vi trivs i Ornäs. Vi vill även bidra till att åtgärda några av de brister som finns i Ornäs." även skickats in av boende och privatpersoner. Yttrandet besvaras endast en gång, detta sker under punkt 5.2. I de fall yttrandet har inkommit av boende och privatpersoner anges " Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2".

Planhandlingarna och inkomna skrivelser finns tillgängliga i sin helhet hos Samhällsbyggnadssektorn, plan- och markkontoret.

Inkomna synpunkter vid granskningen

Plan- och markkontorets kommentar

- LÄNSSTYRELSEN (2020-07-02)**
Frågor som kan leda till att planen överprövas enligt PBL 11:10
Miljö kvalitetsnormer – vatten
Möjligheterna att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten ska inkluderas i planbeskrivningen. Dagvattenhanteringen från hårdgjorda ytor inom planerat bostadsområde, båtuppläggningsplatser och planerad spolplatta behöver beskrivas utifrån eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten.

Övrigt
Vibrationer
Frågan om vibrationer framlyft av Trafikverket i samrådsskedet behöver vara utredd innan detaljplanen antas.
- LANTMÄTERIET (2020-06-26)**
Inga synpunkter.

Planbeskrivningen har förtydligats gällande eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten.

Vibrationsutredning är framtagen och planbeskrivningen är kompletterad med dess resultat. Inga extra åtgärd i mark eller föreskrivande om konstruktionsmaterial krävs för att klara riktvärdet.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

3 SAKÄGARE ENLIGT FASTIGHETSFÖRTECKNINGEN**3.1 Boende 1 (2020-08-05)**

Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

3.2 Boende 2 (2020-08-05)**Boende 3 (2020-08-05)**

Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

3.3 Boende 4 (2020-08-06)

Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

3.4 Ornäs Kvarn Fastighetsbolag (2020-08-07)

I stort har Ornäs Kvarn Fastighetsbolag inga inverkningspunkter på detaljplanen förutom två frågetecken enligt nedan som måste utredas ytterligare:

- Norr om kvarnen önskar detaljplanen köpa in mark av Ornäs Kvarn för att bredda infarten till området. Det är svårt att se hur mycket mark det rör enligt de underlag som finns och hur det påverkar Ornäs Kvarns framtidsutsikter för återuppförande av vattenkraftverket samt framtida affärsmöjligheter för byggnaderna. Ett platsbesök krävs innan samtycke eller avslag till förslaget kan ges.
- Söder om kvarnen vid den befintliga nedläggningsrampen för båtar önskar detaljplanen förvärv av vattenområdet. Tidigare har nedläggningsrampen fungerat som timmernedläggning och spångar under sågverkstiden. Rester finns i vattnet 2-6 m ut under vattentytan norr om nedläggningsrampen. Dessa rester syns vid sänkning av Runns vattenområden som oftast sker under våren. Dessa borde röjas bort vid upprustning av nedläggningsrampen.

Förvärvet av vattenområdet emotsätts. Inte för att det inte ska finnas en nedläggningsramp för fritidsbåtar. Rampen ska vara kvar men avskärningen och minskningen av Ornäs Kvarns vatten och markområden gynnar inte möjligheterna för framtida affärsmöjligheter eller påverkan på vad som händer i Kvarnviken. Vattenområdet bör istället infalla som servitut.

Fastighetsägaren och kommunen har varit ute på plats. Fastighetsägaren har samtyckt till föreslaget köp av marken i anslutning till Tomnäsvägen.

Kommunen ska utreda behovet av att ta bort rester som finns i vattnet.

Planbeskrivningen korrigeras så att ett markköp, av del av vattenområdet inom Ornäs Kvarn 1:2, inte längre är aktuellt. Behovet av servitut får utredas vidare.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

3.5 Boende 5 (2020-08-10) inkommit efter granskningstiden
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

3.6 Boende 6 (2020-08-04)
Boende 7 (2020-08-04)
Boende 8 (2020-08-04)
Boende 9 (2020-08-04)
Boende 10 (2020-08-04)
Boende 11 (2020-08-04)
Boende 12 (2020-08-04)
Boende 13 (2020-08-04)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2 t.o.m. kapitlet *Detaljplanen har stor negativ påverkan på möjligheterna till en hållbar utveckling i Ornäs.*

De har även inkommit med följande åsikter:

Kumulativa effekter

Boende på Sågvägen och Kolstigen är oroliga för hur detaljplanen kan påverka luftkvaliteten, bullersituationen och i förlängningen deras hälsa. Det finns flera andra verksamheter som alstrar buller och utsläpp till luften i närmiljön redan, t.ex. Torsångsvägen, ICA-parkeringen, närvärmeverket och dess transporter och inlastning av pellets (vilket vintertid ofta sker nattetid), järnvägen, motorvägen och befintlig hamnverksamhet. Detaljplanen tillåter parkeringar, uppställning av båtar (vilket medför att arbete som t.ex. slipning på båtar görs i närheten av deras bostäder) och utökning av hamnen med en till brygga. Detaljplanen beskriver inte de kumulativa effekter på luftkvalitet och ljudmiljö för de närboende som detaljplanen kan komma att medföra, endast bullersituationen i den nya bostäderna.

Gällande luftkvaliteten så genomför Dalarnas Luftvårdsförbund årliga beräkningar för Dalarnas samtliga städer. I *Rapport Version 1.0 2020-06-11* redovisas att samtliga miljökvalitetsnormer för luft klaras i länet. För samtliga ämnen anges en miljökvalitetsnorm och en nedre utvärderingströskel (40-50 % av normen). För bens(a)pyren, bensen, kolmonoxid, kvävedioxid, PM 2,5, svaveldioxid ligger värdena under den nedre utvärderingströskeln i hela Borlänge. År 2015 mättes halterna av PM10 på Stationsgatan i Borlänge. Mätningen visade att den nedre utvärderingströskeln överskreds med knapp marginal men att miljökvalitetsnormen klarades med god marginal. I övriga Borlänge klaras den nedre utvärderingströskeln. När det gäller småbåtshamnens påverkan på luftmiljön så har Miljöförvaltningen i Göteborg under sommaren 2007 mätt halterna av bensen i småbåtshamnar på Tjörn. Resultatet visade att halterna låg långt under det nedre tröskelvärdet. Utifrån ovan fakta anses miljökvalitetsnormen för luft uppnås med god marginal och behöver därmed inte utredas vidare.

I en detaljplan behöver det redovisas om den nya bebyggelsen klarar riktvärdena för trafik- och verksamhetsbuller. Om det finns behov så beskrivs även den bullerökning som ett fullt

nyttjande av detaljplanen innebär för all bebyggelse i närområdet. Om inte verksamheten i sig kräver anmälan/tillstånd då prövas t.ex. buller i den processen. Bostadsbebyggelsen förväntas inte innebära att bullervärdena ökar i så hög grad så att närboende inte klarar riktvärdena för trafikbuller. Gällande småbåtshamnens bullerpåverkan beskrivs denna under rubriken "Verksamhetsbuller". En ökning av antalet båtplatser som i sin tur bidrar till en ökning av båt- och biltrafik kräver en anmälan/tillstånd av vattenverksamhet. Planbeskrivningens avsnitt "Konsekvenser av planens genomförande" har kompletterats med ytterligare en rubrik "Buller" där ovanstående information redovisas.

Det finns ett beslut som anger att Ornäs och Torsång ska anslutas till Borlänges fjärrvärmenät inom en femårsperiod. Närvärmepannan som nämns i yttrandet kommer då endast att utgöra en backup i nödfall. I och med detta försvinner bränsletransporterna.

Detta beskrivs i planbeskrivningen under rubrikerna "Konsekvenser av planens genomförande", "Utsikt".

Effekter på landskapsbilden

De boende har i dagsläget utsikt över Ösjön från sina bostäder. Sjöutsikten är en av anledningarna till att vi valde att bosätta sig just här i Ornäs. Uppställning av båtar vintertid mellan deras bostäder och Ösjön kan komma att påverka/ta bort sjöutsikten. Detaljplanen beskriver inte detta.

4 ÖVRIGA, EJ SAKÄGARE

4.1 Privatperson 1 (2020-06-30)

Undertecknade fastighetsägare, sakägare, intressent, får härmed överklaga detaljplaneförslaget och avsluta detaljplanen med att uppföra bostäder på ianspråktagen mark för friluftssändamål och fotbollsplaner med klubbstugor.

Grunder

Kommunens beslut att i detaljplanen upphäva strandskyddet är inte förenligt med strandskyddsbestämmelserna.

Det inkomna yttrandet kommer enbart att betraktas och behandlas som ett yttrande som inkommit under granskningsskedet. Eventuell överklagan kan endast ske på kommande kommunfullmäktiges antagandebeslut.

Upphävandet av strandskyddet inom vissa delar av detaljplanen har motiverats utifrån MB 7 kap. 18 c § 3, § 4 och 5 §.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

I detaljplanen har kommunen, till förmån för ny privat bostadsbebyggelse, upphävt det strandskydd som gäller enligt 7 kap MB. Av kommunen redovisade handlingar i det aktuella planärendet framgår emellertid inte att de rekvisit som krävs enligt PBL 4 kap 17 § och MB 7 kap 18c-18g §§, för ett upphävande av strandskydd, är uppfyllda. Kommunen har brustit i sin utredningsskyldighet eftersom det i planärendet saknas tillförlitlig redovisning och analys varför strandskyddet måste upphävas och varför det strandskyddade området måste ianspråkta för privat bostadsbyggande.

Samråd har endast skett med tjänstemän utan politiskt ansvar. Den politiska samrådsprocessen har inte genomförts.

Ett indirekt tvång mot berörda föreningar att godta kommunens plan har genomförts av kommunens Politiska ledning.

De konsultföretag som anlåtats för utredning av markområdet Stora Ornäs 1:52, har konstaterat att marken är förorenad av tidigare industriverksamhet från Sågverk och kolmilor, samt att tänkta bostäder kommer som närmast att hamna endast 30 m från järnvägen Borlänge, Falun, Gävle. Med buller och vibrationer över rekommenderade nivåer.

Båthamnen är i stort behov av att även fortsättningsvis kunna hantera båttransporter och båtuppställning då många båtägare är bosatta i hyreshus och saknar egen uppställningsplats.

Skälen beskrivs i planbeskrivningen under rubriken "Strandskydd" under avsnittet "Konsekvenser av planens genomförande".

Planprocessen har bedrivits enligt utökat förfarande enligt PBL 2010:900. Offentliga samråds- och granskningskedan har genomförts. Beslut har tagits av Samhällsbyggnadsnämnden inför varje skede. Detaljplanen kommer att antas av Kommunfullmäktige.

Om berörda föreningar syftar till Ornäs Båtklubb så har dialog skett löpande med representanter från styrelsen och detaljplanens bestämmelser har tagits fram i samråd med styrelsen. Om Ornäs Bollklubb avses så tog fritidsnämnden den 19 december 2017 beslutet att samlokalisera Ornäs IP och Torsångs IP. Satsningar har sedan skett på Torsångs IP så att samlokalisering är möjlig. Ornäs bollklubb har dock fått fortsätta att nyttja Ornäs IP så länge det anses möjligt.

Marken inom kvartersmark för bostäder kommer att saneras innan byggnation sker. Den närmaste byggrätten är förlagd 60 meter från järnvägen. Utredningarna har visat att riktvärdena för trafik- och verksamhetsbuller samt för vibrationer klaras med föreslagna planbestämmelser.

Ett genomförande av detaljplanen innebär att Kvarnviksvägen kommer att rustas upp med bättre anslutning till Tomnåsvägen, flackare lutning, asfaltering och trottoar. Iläggningsplatsen rustas med flackare lutning och möjlighet till backvändning. Småbåtshamnen får möjlighet att expandera, bland annat större yta för uppställning av båtar.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Den fullstora fotbollsplan med träningsplan och klubbhus med förråd kommer inte att flyttas eller ersättas av motsvarande möjligheter i Ornäs. Detta medför att verksamheten kommer att tvingas upphöra, den är mycket aktiv och lagen har spelat i Allsvenskan och högre divisioner sedan 1980. Ornäs IP är en stor social mötesplats i Ornäs med omnejd.

I det mellanliggande området finns friluftsområdet med rekreationsplats för olika evenemang som t.ex. Valborgsmässofirande, ställplatser för husbilar, uppställning för fordon vid båt och sjöaktiviteter, med Runndagarna, fisketävlingar vinter och sommar samt möjligheter att koppla av och grilla med den vackra utsikten över sjön.

Området runt båthamnen och Ornäs Kvarn är också av stort riksintresse då det ligger i anslutning till Ornässtugan, säsongvis används också området som parkering då detta är starkt begränsat vid Ornässtugan.

Med hänsyn till den restriktiva tillämpning av strandskyddsbestämmelserna som gäller, ställs höga krav på den utredning som kommunen måste presentera för att visa att planen är förenlig med strandskyddsbestämmelserna.

Kommunen har inte heller redovisat några närmare överväganden i vad avser en alternativ utformning av planen som skulle kunna tillgodose intresset av att uppföra bostäder på ett sätt som medför en lämplig markanvändning samtidigt som strandskyddsintresset tillgodoses.

Kommunen har inte presenterat något underlag vad angår placering av de aktuella bostäderna. Detta trots att det i närområdet finns stora arealer bebyggbar mark som är möjlig att detaljplanlägga. Bland annat inom näraliggande exploateringsområde Talludden, Oberget, äger kommunen stora markarealer som lämpligen kan ianspråkta för bostäder utan att komma i konflikt med strandskyddsbestämmelserna eller befintliga intressen.

Ornäs BK har möjligheten att fortsätta bedriva sin verksamhet med Torsångs IP som arena. Den 22 september 2020 tog kultur- och fritidsnämnden beslutet att en fotbollsplan ska anläggas vid Ornäs skola i samband med utbyggnad av skolan, under förutsättning att aktuell detaljplan vinner laga kraft.

Antalet parkeringsplatser kommer att kvarstå men förläggas närmare lägningsplatsen för att öka tillgängligheten. Planbestämmelse anger att rekreation i form av grillplats, sittplatser och aktivitetsyta kan anordnas inom det nämnda friluftsområdet.

Riksintresset beskrivs i planbeskrivningen under rubrikerna "Skydd", "Riksintressen", "Kulturmiljö".

Detta behandlas i planbeskrivningen under rubrikerna "Konsekvenser av planens genomförande", "Planens konsekvenser", "Strandskydd".

Detta behandlas under rubrikerna "Konsekvenser av planens genomförande", "Planens konsekvenser", "Strandskydd". "Hinder att placera bostäderna annorlunda på platsen".

Detta behandlas under rubrikerna "Konsekvenser av planens genomförande", "Planens konsekvenser", "Strandskydd", "Hinder att förtäta andra delar av Ornäs". Då kommunens strategi är att förtäta Ornäs tätort är det endast tätorten som har utretts. Den mark som kommunen äger i Talludden, ca 0,8 ha, omfattas helt av strandskydd. Kommunens mark i Oberget, ca 1,4 km från tätorten planläggs genom pågående projekt "Planprogram för västra Oberget".

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Det är uppenbart att det aktuella strandskyddade och i anspråktaga området för idrottsplats, friluftsområde och båtklubb inte behöver ianspråktagas för byggnation då det finns annan lämplig mark att tillgå. Som medlem i Ornäs Båtklubb och fastighetsägare på Båtvägen 7 anser privatpersonen att de kommer att påverkas mycket negativt om en byggnation genomförs och hela friluftsområdet med IP ianspråktagas.

Det finns redan ett stort antal hyresrätter i anslutning till Ösjön, och både de boende där och alla villaägare behöver en rekreations- och idrottsplats i Ornäs.

Kommunen har därför inte i detaljplaneärendet visat att lagliga förutsättningar föreligger för ett upphävande av strandskyddet inom den aktuella marken. Det kan även konstateras att kommunen inte haft ett tillräckligt och tillförlitligt underlag för sitt beslut att anta detaljplanen.

Den antagna detaljplanen strider mot MB 3 kap 6 § och riksintressen.

Den antagna detaljplanen berör ett område för riksintresse för friluftsliv i Dalarnas län. Särskilt betonas skälen för riksintresset vikten av försiktighet med "strandnära exploateringar" som kan påverka friluftslivet och landskapsbilden. Området Ornäs IP och hamn har friluftsliv året runt. Det används kontinuerligt för promenader och promenader med hundar. Vintertid är även Ornässtugan med sina stränder tillgängliga från sjösidan och detta har ett stort värde som friluftsväg med Ornässtugans strandmur mot Ösjön.

I området finns mycket ängsmark som är av stor vikt i kommunens miljöplan.

I utredningen saknas också uppgifter om hur en framtida miljöplan påverkar de boende. Dessa behöver då förflytta sig till andra friluftsområden för att genomföra sin rekreation på fritiden.

Det är endast den yta som idag upptas av Ornäs IP som kommer att ianspråktagas för bostadsbyggnation. Det som kallas friluftsområde kommer att kvarstå, båtklubbens område kvarstår samt kan utökas.

Detaljplanen kommer inte att styra upplåtelseform. Aktuell exploatör planerar för bostadsrätter.

Synpunkten noteras.

Detaljplanen är inte antagen. Ett genomförande av detaljplanen innebär inga åtgärder som påtagligt skadar natur- eller kulturmiljön. Därmed strider den inte mot 3 kap. 6 § MB.

Det är endast vattenområdet inom detaljplanen som omfattas av riksintresset friluftsliv (FW 26). Ornäs IP omfattas därmed inte av riksintresset. Säkerställandet av småbåtshamnen genom planläggning samt möjligheten att expandera småbåtshamnen gynnar riksintresset och dess huvudkriterier. (se planbeskrivningen "Riksintressen", "Friluftsliv").

Det finns ingen ängsmark inom planområdet.

Miljöplanens syfte är att ta fram en strategi för kommunens miljöarbete. Friluftsområdet Ösjön kommer att kvarstå. Fotbollsplanen anses inte utgöra ett friluftsområde. Ett genomförande av detaljplanen innebär att befintliga planer tas bort.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Med den mängd av bostäder som finns och planeras behövs Ornäs Idrottsplan, friluftsområde och hamnområde som friluftsområde för ortens och Borlänges befolkning.

I Ornäsviken bedrivs många aktiviteter året runt, med grillplatser och båtliv med kanot och segelbåt, simning i öppet vatten, både i form av träning och tävling. Ösjön har under året många aktiviteter från föreningar och privatpersoner med bland annat fiske, issäkerhet, skidåkning, skridskobana.

På sommarhalvåret används Ösjön och Ornäsviken dagligen av 100tals Borlängebor och turister, vilket även kräver goda parkeringsmöjligheter. Det kommer även många turister till Ornäs friluftsområde samt Ornässtugan och de använder sina husbilar och ställplatsen vid viken som övernattnig.

Borlänges skoterleder ut på Ösjön passerar också genom Ösjön med Ornäsviken. Badplatsen i viken är synnerligen populär bland de boende i hyreshusområdet och allmänheten, med sin långgrundade botten. Detta är kommunal mark och det enda för dagen möjliga offentliga friluftsområde vid Ornäs och Ösjön och Östra Borlänge.

Privatpersonen vill stoppa exploateringen av Ornäs friluftsområde, IP och Hamn. Privatpersonen yrkar på avslag till detaljplaneförslaget. Området är helt olämpligt för exploatering för bostäder då andra lämpliga platser finns inom intilliggande planområde.

Det måste bedömas som uppenbart att riksintresset påtagligt påverkas negativt av en exploatering för privat bostadsbebyggelse helt intill en allmän badplats. Genom Ornäs begränsas idag sjöutsikten och lätt tillträde till sjöområdet av hyreshus och fastigheter som löper genom hela byn som en avgränsning mot Ösjön. Detta lilla friluftsområde, IP och båthamn, är det enda som finns kvar för att ortsborna skall kunna trivas och fortsatt ha en bra tillgång och utsikt över Ösjön.

Endast Ornäs idrottsplats kommer att tas bort vid ett genomförande av detaljplanen. Grönområdet längs med och parallellt med strandlinjen samt hamnområdet kommer att kvarstå.

Dessa aktiviteter kommer att kunna fortgå även om detaljplanen genomförs.

Möjligheten till parkering för allmänheten kommer att kvarstå.

Grönområdet söder om planområdet kommer att kvarstå. Det finns ingen anordnad badplats i viken. Om synpunkten syftar på vattenområdet söder om planområdet så är det inte lämpligt att bada där då det bl.a. finns tjärrester på botten.

Synpunkten noteras.

Det finns ingen anordnad allmän badplats i närområdet. Endast Ornäs idrottsplats kommer att exploateras med bostadsbebyggelse vid ett genomförande av detaljplanen. Grönområdet längs med och parallellt med strandlinjen samt hamnområdet kommer att kvarstå. För de boende som bor angränsande till planområdet kommer ett genomförande av planen att innebära försämrade utsikt över sjön. För övriga Ornäsbor påverkas utsikten marginellt. Tillgängligheten till Ösjön kommer i och med detaljplanen att förbättras.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Mark som nyttjas som badplats och mark angränsande till sådan badplats ska inte användas för privat bostadsbyggnation. Det finns endast ett fåtal tillgängliga platser i kommunen med allmänt sjöläge och den aktuella platsen är kommunens enda vid Ösjöns Ornäsvik. Ytterligare ny offentlig friluftsplats måste bedömas som uteslutet att anlägga.

Den strandskyddade mark som avses exploateras och den intilliggande mark med bl.a anlagda fotbollsplaner och friluftsområde som mycket frekvent nyttjas av allmänheten för rekreation och friluftsvksamhet är en unik resurs inom kommunen. Att exploatera denna mark för privata ändamål och på det sätt planen medger, innebär inte att marken används på det sätt som den är mest lämpad för. En markanvändning enligt Detaljplaneförslaget är därför inte i överensstämmelse med PBL 2 kap 1-6 §§ och hushållningsbestämmelserna i MB (3 kap och 4 kap 1-8 §§MB).

Någon MKB eller annat dokument som närmare beskriver på vilket sätt ovan angivna bestämmelser i PBL eller hushållningsbestämmelserna i MB iakttagits, har inte redovisats.

- 4.2 Privatperson 2 (2020-07-31)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.3 Privatperson 3 (2020-08-04)**
Privatperson 4 (2020-08-04)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.4. Privatperson 5 (2020-08-04)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.5 Privatperson 6 (2020-08-04)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

Det är ca 200 m mellan föreslagen bostadsbyggnation och den "badplats" som nämns. Befintlig bostadsbebyggelse finns inom ca 100 m från "badplatsen".

Endast Ornäs IP kommer att exploateras för bostadsändamål.

Detaljplanen innebär att det inom redan ianspråktagen mark med god infrastruktur kan uppföras ca 90 nya bostäder (ett stort allmänt intresse). I samband med detta saneras markföroreningar (miljömål giftfri miljö). Detaljplanen möjliggör även ökad tillgänglighet till riksintresset Ösjön och rekreationsområden. Ovanstående sker med hänsyn till riksintresse kulturmiljö och riksintresse friluftsliv samtidigt som riktvärden/riktlinjer för buller, vibration och risk klaras. Detaljplaneförslaget anses därmed överensstämma med 2 kap. 1-6 § PBL och 3 kap. 1 -6§ MB. 3 kap. 2-5§ och 7-14§ MB och 4 kap. MB berörs ej av detaljplaneförslaget.

Endast om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras (MKB). Om så inte är fallet, som i aktuell detaljplan, ska ställningstagande och skälen för bedömningen redovisas. Detta görs i planbeskrivningen under rubriken "Konsekvenser av planens genomförande".

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

- 4.6 Privatperson 7 (2020-08-05)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.7 Privatperson 8 (2020-08-05)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.8 Privatperson 9 (2020-08-05)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.9 Privatperson 10 (2020-08-05)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.10 Privatperson 11 (2020-08-05)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.11 Privatperson 12 (2020-08-05)**
Privatperson 13 (2020-08-05)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.12 Privatperson 14 (2020-08-05)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.13 Privatperson 15 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.14 Privatperson 16 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.15 Privatperson 17 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.16 Privatperson 18 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.17 Privatperson 19 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.18 Privatperson 20 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.19 Privatperson 21 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.20 Privatperson 22 (2020-08-06)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

Inkomna synpunkter vid samrådetPlan- och markkontorets kommentar

- 4.21 Privatperson 23** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.22 Privatperson 24** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.23 Privatperson 25** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.24 Privatperson 26** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.25 Privatperson 27** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.26 Privatperson 28** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.27 Privatperson 29** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.28 Privatperson 30** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.29 Privatperson 31** (2020-08-06)
Privatperson 32 (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.30 Privatperson 33** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.31 Privatperson 34** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.32 Privatperson 35** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.33 Privatperson 36** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.34 Privatperson 37** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.35 Privatperson 38** (2020-08-06)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

Inkomna synpunkter vid samrådet**Plan- och markkontorets kommentar****4.36 Privatperson 39 (2020-08-07)**

Som företagare och privatperson i Ornäs förvånas privatpersonen över kommunens iver att argumentera för upphävande av strandskyddet för att kunna bygga bostäder på Ornäs fotbollsplan. Ett populärt utflyktsmål för mig och närstående samt andra i byn är just Ornäs hamn. Med 90 stycken nya bostäder, mycket nära hamnen, försvinner sannolikt charmen med strandpromenaden. Dessutom försvinner möjligheten till att spela fotboll på hemmaplan. Ungdomarna hänvisas till Torsång 6 km bort. Det kan knappast ärligen kallas att utveckla friluftslivet. Friluftslivet i Ornäs är inte heller enbart vattenrelaterat. Många vill gärna springa eller gå i skogen, men från kommunens sida har inget positivt gjorts sedan kommunen monterade ner Ornäs elljusspår.

Som företagare och "förvaltare" av åkermarken våndas privatpersonen inför en så stor utbyggnad av bostäder på en liten ort som Ornäs är. Redan idag har privatpersonen i egenskap av lantbrukare stora problem med att allemansrätten och terrängskörningslagen inte respekteras. Vid ett flertal tillfällen har hjälp försökt fås av kommunen att styra snöskotrar, crosscyklar och fyrhjulingar till leder och andra lämpligare områden, men kommunen har varit helt ointresserad i frågan. Idag har även buskörningen med vattenskotrar blivit ett störande bullerproblem, trots att privatpersonen inte bor direkt sjönära. Med ytterligare 90 familjer följer sannolikt många motoriserade leksaker som kommunen i sin planering helt har bortsett ifrån. De ekonomiska konsekvenserna är stora för privatpersonen som lantbrukare då motorfordon olagligen kör sönder exempelvis nyanlagda gräsvallar. Konsekvensen kan bli mer plantering av salix om möjligheterna att odla utan intrång minskar ytterligare. Förlängningen av detta kan innebära minskad åkermark som kommunen även i denna detaljplan säger sig värna om.

Synpunkten noteras.

Definitionen av begreppet friluftsliv enligt förordningen SFS 2010:2008 lyder:

"Friluftsliv är vistelse utomhus i natur- och kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelse utan krav på tävling".

Ornäs IP med fotbollsplaner är därmed inte friluftsliv.

Synpunkten noteras.

Borlänge kommun har en snöskoterpolicy, kommunen har även haft möten med Lantbrukarnas riksförbund (LRF) angående denna fråga. Länsstyrelsen, polisen och svenska ATV föreningen gjorde en riktad satsning gällande information om vilka regler som gäller för bl.a. snöskotrar och fyrhjulingar för några år sedan. Det är inte tillåtet att köra vattenskotrar i Runn. Brott mot terrängskörningslagen och vattenskotterförordningen är en polisiär fråga. Markägare har rätt att skylta för att informera om plantering och förbud mot körning.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Argumenten för upphävande av strandskyddet är mycket svaga om ens befintliga. Enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken kan ett upphävande ske av kommunen endast om marken "behövs tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området". Som alternativa byggplatser har kommunen valt två alternativ vilka båda förkastas. Område 1 borde rimligtvis vara ett bra alternativ men avfärdas med argument som buller, risk och vibrationer från E16 och järnväg. Men det ligger en mängd bostäder på samma avstånd från E16 och järnvägen där man uppenbarligen har hanterat problemet med bullerplank och annat. Område 2 ingår i privatpersonens fastighet och privatpersonen förvånas över att man just har valt denna fläck som alternativ 2. Som lantbrukare anser privatpersonen det som olämpligt då det valda området är nära brukningscentrum och utgör betesmark för hästar. Betesdjur är något som många tycker är ett trevligt inslag i landskapet. Däremot finns åkermark som är svårbrukad eller obrukad längre från brukningscentrum, men fortfarande nära skola och samhälle, även på privatpersonens fastighet, som skulle varit mer relevant för utredning. Men man har inte lyft blicken och sett skolan som en central punkt för nya bostadsbyggnationer. Det finns flera lämpliga platser straxt söder om det som kommunen anger som område 2, dels i skogen nära skolan som tidigare var början på elljusspåret och dels i skogsdungen där det redan ligger några fastigheter. Det finns även slybeväxt träd utefter Ösjöns strand straxt söder om Ornäs där kommunen likväl kan upphäva strandskyddet utan att det påverkar friluftslivet, vilket det gör med den nu föreslagna detaljplanen. Även om en del av detta klassas som åkermark så är den knappast "värdefull" som sådan och ligger därför i träd sedan decennier.

Även strax norr om Ornäs, i riktning mot Aspeboda, finns möjligheter att bygga hus på impediment och skogsmark. Men här väljer kommunen att detaljplanera ett område som idag har ett stort allmänt intresse vilket går förlorat om detaljplanen går igenom.

Synpunkterna noteras.

Förhållandena för befintliga bostäder kan successivt ha försämrats i takt med t.ex. vägombyggnader och trafikökningar. Riktlinjer och riktvärden för nybyggnation gällande bl.a. risk, buller, vibrationer och luft har även blivit strängare med tiden.

Enligt översiktsplanen är området norr om Ornäs i riktning mot Fågelmyra/Aspeboda markerad som arbetsplatsområde, 10-20 år framåt. Delar av den är även riksintresse för en framtida järnväg.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Om det allmänna intresset består i att finna mark för bostäder ställer privatpersonen sig frågan varför hen och flera andra får avslag vid förhandsbesked för bostadsbyggande. Det finns flera alternativ att förtäta bebyggelsen i och kring Ornäs, men under många år har kommunen kategoriskt avslagit många förslag, ofta med krystade argument.

Att ta jungfrulig mark i anspråk för ny bebyggelse eller att förtäta befintlig bebyggelse behöver ta hänsyn till många lagar, regler och intressen. I Ornäs finns det jordbruksmark, biotopskydd, naturvärden, naturvårdsarter, intressen för naturvärden, intressen för friluftsliv, höga vattenflöden, strandskydd, förorenade områden, fornlämningar m.m. Vissa av dessa förutsättningar innebär att det är olämpligt med bostadsbebyggelse, andra innebär att ytterligare utredningar krävs innan det går att avgöra om det är lämpligt med bebyggelse. Det kan även vara så att det krävs detaljplaneläggning innan bygglov kan ges.

Det finns betydligt lämpligare platser att bygga bostäder på än att beröva bygden dess fotbollsplan och hamnpromenad. Privatpersonen motsätter sig starkt den föreslagna detaljplanen.

Synpunkten noteras. Småbåtshamnen och dess promenadmöjligheter kommer inte att negativt påverkas av ett genomförande av detaljplanen.

4.37 Privatperson 40 (2020-08-07)

Privatpersonen är sedan ganska många år tillbaka fast boende i Ornäs. Hen gläds då hen ser att kommunen vill utveckla möjligheter till friluftsliv och rekreation, men inser baserat på egna erfarenheter att det är ett slentrianmässigt använt uttryck snarare än en genomtänkt, planerad och budgeterad utvecklingsplan.

Synpunkten noteras.

Om man ser tillbaka på kommunens insatser för friluftsliv och rekreation så kan man konstatera att först försvann elljusbanan. Vad har kommunen gjort för att återskapa en belyst motionsslinga? Strax efter denna så stängdes badplatsen med hänvisning till otjänligt vatten. Vad har kommunen gjort för att åtgärda vattenkvalité eller hitta en annan badplats? Nu vill man bygga bort fotbollsplanen och hänvisar de unga spelarna att åka till en annan ort för bollspel. I mina ögon ligger ordet avveckling betydligt närmare än utveckling vad det gäller kommunens insatser för rekreation och friluftsliv.

Kommunen hade under många år avsikten att förbättra och underhålla elljusspåret. För att kunna göra detta behövde kommunen antingen köpa in eller arrendera marken. Tyvärr så var det några markägare som kommunen inte lyckades komma överens med vilket till slut ledde till en nedmontering.

Kommunen är medvetna om behovet av en badplats. I den fördjupade översiktsplanen för Runn utreds möjliga platser för bad.

Den 22 september 2020 tog kultur- och fritidsnämnden beslutet att en fotbollsplan ska anläggas vid Ornäs skola i samband med utbyggnad av skolan, under förutsättning att aktuell detaljplan vinner laga kraft.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Nu finns i Ornäs med omnejd ett rikt friluftsliv, mycket baserat på ideella krafter eller privata aktörer som plogar isbana, bygger hinderbana m.m. En fin februaridag så kan man se ett tusental personer vistas på isen och i närområdet, åkandes skidor, skridskor, pulka, spark eller selsatta med isfiske. Till detta krävs den yta som finns idag för att kunna erbjuda parkering och tillträde. Likaså finns på somrarna ett rikt båtliv och en välbesökt strandpromenad.

En grundsten för friluftsliv och rekreation är att tillträdet till våra strandområden skyddas av svensk lag. Detta för att ge alla människor samma möjlighet att vistas i och omkring vatten. Det är också grunden till att möjligheterna att i lagen frångå strandskyddet är väldigt begränsade. Enligt 7 kap. 18 § första stycket 5 miljöbalken kan ett upphävande ske av kommunen endast om marken "behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området". Att bygga bostäder kan enligt privatpersonens mening ske på annan mark.

Områden finns i närheten av järnväg och E 16. Kommunen har bedömt detta som olämpligt på grund av risk för ljud och vibrationer. Redan idag finns ett stort antal bostäder med samma närhet till väg och järnväg och försäljningsvärden visar att dessa är lika attraktiva som andra boenden i byn. I andra tätortsområden finns bebyggelse alldeles in på järnvägsspår som är betydligt mer vältrafikerade än spåret vid Ornäs. Där har man hittat lösningar på bullerproblematiken.

Det finns även en dunge i utkanten av fastigheten Storsten 8:1 där kommunen tidigare avslagit byggförfrågan med motiveringen att ytterligare byggnader skulle ge ny sammanhållen byggnation och behöva detaljplaneras. Dessa bostäder skulle ligga 300 m från skola och strand och 800 m från affär- ett med andra ord mycket attraktivt läge. Lämplig och sjönära mark som inte nyttjas för friluftsliv i samma grad som hamnplanen finns söder om området vid Kapstigen, innan de två fritidshusen på udden.

Parkering, grönytor, hamn och vatten kommer inte att ianspråkta till något annat ändamål.

Enligt kommunen är ca 90 st lägenheter ett angeläget allmänt intresse utifrån den bostadsbrist som råder. Om en förtätning i den storleken ska ske av serviceorten Ornäs så anser kommunen att det inte kan ske någon annanstans än inom aktuellt detaljplaneområde.

Förhållandena för befintliga bostäder kan successivt ha försämrats i takt med t.ex. vägombyggnader och trafikökningar. Riktlinjer och riktvärden gällande bl.a. risk, buller, vibrationer och luft för nybyggnation har även blivit strängare med tiden.

Den nämnda delen av Storsten 8:1 kan vara möjlig att pröva för bostadsbebyggelse. Men på grund av fastighetens form så bör detta ske i samarbete med grannfastigheten. Nämnt område söder om området med Kapstigen består av åkermark/träddunge och majoriteten ligger inom strandskydd.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Kommunen har i andra bedömningar tidigare hävdad att strandskydd inte kan frångås trots att strandskyddet då avsåg ett uttorkat dräneringsdike. Att man nu föreslår att upphäva strandskyddet på den remsa som verkligen medger vad strandskyddet avser att skydda vad det gäller friluftsliv och rekreation och dessutom skulle påverka ett stort antal människor negativt, är högst anmärkningsvärt.

Visst finns ett attraktionsvärde av att kunna bo nära vatten. Men ett fåtal människors möjlighet till strandnära boende skulle negativt påverka det mångdubbla antalet bybor och daggäster som kommer för friluftaktiviteter, och det rimmar illa med tidigare avslag från kommunen sida. Det känns olustigt att kommunen i sina beslut inte idkar den likhet inför lagen som skall vara grundläggande vid statlig och kommunal handläggning.

Behovet av att finna mark att bygga bostäder på kan tillgodoses på annat område, och därmed finns inte grund för att frångå strandskyddet för hamnplanen.

4.38 Privatperson 41 (2020-08-07)

Omäs hamnområde är idag en central, levande och viktig del för de boende i hela Omäs. Närheten till Omässtugan och det intensiva friluftslivet i området innebär en stor och unik möjlighet att attrahera besökare och intressenter till Borlänge, dvs Omäs kan vara ett "skyltfönster" för hela Borlänge kommun. Det innebär att förvaltningen av hamnområdet måste ske med stor försiktighet och känslighet för de värden som kommunen skall förvalta, såväl historiskt som för den framtida utvecklingen av Omäs samhälle.

Strandskyddet

Det kulturhistoriska allmänintresset i området kring Ornässtugan påverkas i alltför hög grad av den strandnära bebyggelsen och strandskyddet skall bevaras. Bostadsområdet kan flyttas mot Torsångsvägen och minska i omfattning. Strandskyddsområdet om 100 m skall bevaras och inga uppställningsplatser för fordon tillåtas i området.

Synpunkten noteras.

De friluftslivsaktiviteter som pågår i området kommer att kunna fortgå.

Att planlägga nya områden är komplext och det finns många lagar, regler, intressen och åsikter att ta hänsyn till. Kommunen arbetar dock alltid utifrån att alla är lika inför lagen.

Synpunkten noteras.

Kommunen delar denna synpunkt.

Kommunen har svårt att se hur föreslaget bostadsområde kan flyttas närmare Torsångsvägen då bostadsområdet angränsar till befintlig bostadsfastighet som ligger längs med Torsångsvägen. Nackdelarna med att bara möjliggöra bostadsbebyggelse utanför strandskyddat område beskrivs i planbeskrivningen under

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Parkering av fordon kan med fördel ske i angränsning till båtklubben där plats finns ledig på somrarna. Att kommunen verkar gett tillstånd till privata bryggor med uthyrningsverksamhet i mycket stor omfattning längs Strandvägen mot Ornässtugan är obegripligt och att betrakta som kulturförstörelse i ett känsligt kulturområde.

Entregatan

Att förlägga en bilväg mellan strandlinjen och bostäderna är olämpligt såväl m.a.p de boende som den inskränkning som det medför på "parken" mot hamnen. Istället bör "parkområdet utökas ytterligare för att utgöra en allmän rekreationsyta och barriär mot strandlinjen för besökare till Omässtugan via Strandvägen. Gatan bör istället ersättas av en mindre promenadväg, på lämpligt avstånd, genom parken. Att anlägga en parkering i strandläget är i det närmaste en absurd tanke (är bilars utsikt viktigare än människors trevnad?). Istället bör väganslutningen till hamnen göras via Kolstigen så att boende inte störs av genomfartstrafik till hamnområdet. Bostadsområdet skall fridlysas från motortrafik. "Entregatan" kan med fördel flyttas väster om bebyggelsen och ej via strandlinjen.

Parken

Parken mellan bostäderna och Ornäsviken bör göras större. Hela bebyggelsen kan med fördel flyttas västerut, bort från strandlinjen. Föreslagna parkering vid parken tas bort. De andra tävlingsbidragen såg vikten av parken för området och placerade husen längre västerut. Vidare skall parken utsträckas ned till stranden inne i hamnområdet. Det är viktigt att bevara och göra denna grönyta så stor som möjligt för att ge ett behaglig vy från Omäsviken och Omässtugan.

Parkeringsplatser kan med fördel placeras i den norra delen av området, som är den mest bullerdrabbade, med infart från Tomnäsvägen. Bilparkeringen stör där varken de boende eller utsikten från Torsångsvägen. Tidigare impregnerades det sågade trävirket från sågen i området. Området är sålunda kontaminerat med kemikalier och av flera skäl olämpligt för placering av hus.

"Planens konsekvenser", "Strandskydd", "Hinder att placera bostäderna annorlunda på platsen". Ornäs båtklubb har rådighet över marken som de arrenderar. Därför annordnas en allmän parkeringsplats inom kommunägd allmän plats för övriga besökare till området.

Bilvägen finns där idag och är tillfartsvägen till småbåtshamnen. Att leda om trafiken till hamnen så att den enbart går via Kolstigen är olämpligt utifrån Kolstigen bredd, avstånd till befintliga bostäder och infarten till mataffären.

En kompromiss har fått göras mellan behovet av bostäder, park och småbåtshamn.

Gällande parkering så delar kommunen denna synpunkt. När det gäller föroreningar i marken så krävs det sanering av all mark inom kvartersmark för bostäder. Det spelar ingen roll om det är parkering eller bostadsbyggnad.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Omfattning

Den föreslagna bebyggelsen, om c:a 90 lägenheter, innebär en dramatisk utbyggnad av Ornäs. Planläggningen är inte varsam vare sig med tanke på storlek eller dess placering i en känslig historisk miljö. Den kan snarast karaktäriseras som en kortsiktig brutal överexploatering av området som inte kan göras ogjort. Bebyggelsen bör därför reduceras betydligt. Gör inte om misstaget med tidigare Tunabyggens bostäder i Omäs. Den nu planerade omfattande bebyggelsen kommer dramatiskt att öka trycket på skol- och daghemplatser i Omäs. Platser som redan idag är en stor bristvara.

Seniorboende

Borlänge saknar attraktivt seniorboende. Äldre stannar kvar i sina villor i brist på attraktiva alternativa seniorboenden i Borlänge. Ornäs hamn kan med rätt planering bli en utmärkt plats för äldre med bra tillgång till promenad och fritidsmöjligheter. Att avsätta en del av området för seniorboende skulle möjliggöra en organisk tillväxt av Ornäs med successiv nyinflyttning med barnfamiljer skulle vara önskvärt.

Strandlinjen

Strandlinjen i hamnområdet är ett mycket populärt nöje för Ornäsborna. Anslutningen från Dalsjö och Torsångsvägen längs stranden till Ornässtugan är en stor tillgång med möjligheterna till längre utflykter mot Tomnäs och Kyna. Ornäs hamn är en möteplats för såväl unga som gamla, inte bara för båtfolket. Att promenera med hunden eller bara vila på en bänk vid vattnet och beskåda båtlivet. Det är här mycket viktigt att Omäs hamn förblir tillgängligt för alla besökande och att grönområdet i hamnen bevaras och om möjligt utökas speciellt i den norra delen mot parkområdet. Här kan grillplatser anordnas för gemensam trevnad.

Omäs hamn

Båtuppställningsplatsen skall iordningställas och göras mer tilltalande för besökande och helst asfalteras för att undvika oönskad bevuxning. Uppställningsplatsen kan med fördel användas som parkeringsplats för båtklubbens medlemmar under sommarhalvåret då båtarna sjösatts.

Bostadsbebyggelsens volym och gestaltning har tagit hänsyn till riksintresset för kulturmiljö Torsångsbygden.

Ornäs skola planeras att byggas ut. Ytterligare förskole- och skolplatser kommer att tillskapas.

Detaljplanen möjliggör att seniorboende kan anordnas inom kvartermarken för bostäder. Synpunkten vidareförmedlas till aktuell exploatering.

Detaljplanen säkerställer att allmänheten ska kunna röra sig genom småbåtshamnen i nord/sydlig riktning samt att en allmän park möjliggörs i närheten av vattnet. Grillplats planeras att anordnas inom parkområdet.

Viss strukturering av hamnområdet bör ske. Om det är lämpligt att asfaltera ytan för båtuppställning eller inte behöver utredas vidare. Att samnyttja ytan för uppställning vintertid och bilparkering sommartid är positivt.

Inkomna synpunkter vid samrådetPlan- och markkontorets kommentar*Naturområdet*

Naturområdet mellan Kolstigen och båtuppställningsplatsen är idag en styggelse och uppläggningsplats för diverse skräp. Ytan skall underhållas och skötas på ett adekvat sätt för allmän trevnad. Varför inte anlägga t ex en rastplats för hundar eller bara en underhållen gräsmatta.

Synpunkten noteras.

Kommunikationer

Adekvata och över helger fungerande bussförbindelser saknas för jobbspending till och från Borlänge/Falun. Snabbussarna stannar inte vid riksvägen utan Omäsborna får förlita sig på de långsamma och glest förekommande turerna. På helgerna krävs tillgång till bil för att över huvud taget kunna arbeta t ex på Lasarettet. Tillgång till bil är efter Dalatrafiks trafikrevolution en nödvändighet och sedan dess det naturliga valet. Upprätta busshållplatser för snabbussarna vid riksvägen. Det har varit en angelägenhet länge. Falun har flera hållplatser längs riksvägen och Borlänge inga.

Det är Region Dalarna som beslutar om busshållplatser samt turtäthet, inte kommunen.

Loftliving

Ett illa, fult och hastigt utformat området enligt alla Omäsbor jag talat med. Gör om projektet och anlita arkitekter som har tid att utforma området till den kulturhistoriska miljön utan konstlade billiga syftningar på Omässtugan som skall vara unik i området i sitt slag. Tävlingsformen är inte lämplig i projekt av detta slag och man "tvingas" genomföra ett icke helt genomtänkt förslag. Gör om, gör rätt.

Synpunkten noteras.

- 4.39 Privatperson 42 (2020-08-07)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.40 Privatperson 43 (2020-08-07)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.41 Privatperson 44 (2020-08-07)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.42 Privatperson 45 (2020-08-07)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.43 Privatperson 46 (2020-08-07)**
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2

Inkomna synpunkter vid samrådet**Plan- och markkontorets kommentar**

- 4.44 Privatperson 47** (2020-08-07)
Privatperson 48 (2020-08-07)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.45 Privatperson 49** (2020-08-07)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.46 Privatperson 50** (2020-08-07)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.47 Privatperson 51** (2020-08-07)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.48 Privatperson 52** (2020-08-04)
Privatperson 53 (2020-08-04)
Inlämnat Ornäs Intresseförenings yttrande, se 5.2
- 4.49 Privatperson 54** (2020-08-04)
Inlämnat yttrande med 3.6

5 Myndigheter, sammanslutningar, kommunala nämnder, förvaltningar, bolag och övriga**5.1 Trafikverket** (2020-06-24)*Vibrationer*

Frågan om vibrationer måste vara utredd innan detaljplanen antas.

Vibrationsutredning är framtagen och planbeskrivningen är kompletterad med dess resultat. Inga extra åtgärder i mark eller föreskrivande om konstruktionsmaterial krävs för att klara riktvärdet.

Farligt gods-transporter på järnvägen

Vad gäller riskbedömning av farligt godstransporter på järnvägen, hänvisar Trafikverket till Länsstyrelsen.

5.2 Ornäs intresseförening (2020-07-11)

Då många Ornäsbor är engagerade i samrådsprocessen angående detaljplanen för Ornäs hamn eller Stora Ornäs 1:52 som detaljplanen även kallas, har en intresseförening nyligen startats. Genom intresseföreningen hoppas föreningen få en möjlighet att i organiserad form kommunicera med kommunen och förmå kommunen att avbryta detaljplaneprocessen för Ornäs hamn och börja om från början. Genom intresseföreningen hoppas föreningen kunna vara delaktiga i att Ornäs utvecklas på ett hållbart sätt och att Ornäs

Kommunen ser positivt på bildandet av en intresseförening. Intresseföreningen har fått möjlighet att föra en konstruktiv dialog med plan- och markkontoret om aktuell detaljplan samt yttra sig i remisskedan. Kommunen har framöver gärna en dialog med intresseföreningen gällande utvecklingen i Ornäs.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

kan bibehålla de värden som gör att föreningen trivs i Ornäs. Föreningen vill även bidra till att åtgärda några av de brister som finns i Ornäs.

Detaljplanen strider mot flera övergripande kommunala planer

I översiktsplan Falun Borlänge beskrivs Runn som en strategisk tillgång som redan idag är en värdefull resurs för friluftsliv och rekreation, både för 80 000 närboende och för nationella och internationella besökare. Att utveckla och marknadsföra friluftslivet på och kring Runn är centralt för Falun Borlänge, både för att få fler och bättre rekreativsmöjligheter men också som en beståndsdel i den attraktiva boendemiljö som kan locka nya invånare till regionen. Trots att detta står i den antagna översiktsplanen, att det är centralt att utveckla och marknadsföra friluftslivet på och kring Runn för Falun Borlänge, både för att få fler och bättre rekreativsmöjligheter men också som en beståndsdel i den attraktiva boendemiljö som kan locka nya invånare till regionen så väljer nu Borlänge kommun att gå fram med en detaljplan som går tvärt emot detta och begränsar möjligheten till aktivitet och rekreation samt att planen bygger bort en stor del av det som är den mycket uppskattade boendemiljö i Ornäs, uppskattad inte bara av Ornäsbor utan av ett stort antal människor som rör sig i detta område med olika aktiviteter året runt, den miljön kommer nu att försvinna.

Samordnad översiktlig planering Falun och Borlänge – området mellan städerna (antagen 1997-09-25)

Denna översiktliga planering gäller i Ornäs och här anges att kulturvärdena i miljön vid Ornäs är väsentliga att ta tillvara i ett regionalt perspektiv men också för den lokala identiteten och livsmiljön i Ornäs. Gällande bebyggelsens lokalisering anges det att enstaka (1) ny bebyggelse bör i princip endast tillåtas i direkt anslutning till befintlig bebyggelse (2) och inpassas till dennes struktur och utformning (3).

Definitionen av begreppet friluftsliv enligt förordningen SFS 2010:2008 lyder:

”Friluftsliv är vistelse utomhus i natur- och kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelse utan krav på tävling”.

Ornäs IP med fotbollsplaner är därmed inte friluftsliv.

Detaljplanen följer översiktsplanen då det friluftsliv som finns inom planområdet värnas och kan utvecklas.

Då översiktsplanen är nyare än *”Samordnad översiktlig planering Falun och Borlänge – området mellan städerna”* ersätts dess innehåll av översiktsplanens i det avseende de är motstridiga. I översiktsplanen pekas Ornäs ut som en av de serviceorter där ytterligare bostäder bör uppföras. Detta ska dock ske utifrån att kulturvärdena inte tar skada.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Detta väljer Borlänge kommun att nu bortse ifrån och uppför byggnation:

1. Som ej är enstaka
2. Som ej är i direkt anslutning till befintlig bebyggelse
3. Som ej är inpassad till direkt intilliggande bebyggelsens struktur och utformning

Man väljer att bebygga en stor del av det som är den lokala identiteten i Ornäs och försämrar med detta den annars mycket uppskattade livsmiljön i Ornäs.

Andra som byggt eller haft önskemål om att bygga hus i närheten av planområdet har frånat kommunen eller Länsstyrelsen blivit tilldelade restriktioner, som nu inte verkar gälla när kommunen planlägger.

Ornäs BK

Ornäs BK och den verksamhet de bedriver på Ornäs IP är en del av Ornäs identitet. Kommunen avser inte att ersätta fotbollsplanen med en ny fotbollsplan i Ornäs som klubben kan spela på, utan de avser istället att flytta klubbens verksamhet till Torsångs IP. Detta medför negativa konsekvenser för möjligheterna till en hållbar utveckling i Ornäs, och påverkar boendemiljön för alla oss som redan bor i Ornäs. Förlusten av fotbollsplanen kan påverka barns och ungdomars möjlighet att utöva en sport i Ornäs. Så länge fotbollsplanen finns och Ornäs BK är aktiva på orten, kan klubbens verksamhet i Ornäs utvecklas och ge fler barn, ungdomar och vuxna möjlighet att spela fotboll. Förlusten av fotbollsplanen påverkar även möjligheterna till gemenskap i Ornäs. Vid matchspel är fotbollsplanen en av få offentliga mötesplatser i Ornäs. Då Ornäs BK spelar hemmamatcher finns möjlighet för boende i Ornäs att träffas och uppleva gemenskap.

Bebyggelsen är inte enstaka men den är i direkt anslutning till befintlig bebyggelse samt är anpassad till angränsande bebyggelseområdets struktur och utformning.

Synpunkten noteras.

Svårt att kommentera ej specificerade fall. Kommunen har haft en dialog med Länsstyrelsen gällande bebyggelsens gestaltning. Detaljplanen styr byggnadernas volym, placering, fasadmaterial, färgsättning, takutformning och takmaterial.

Synpunkten noteras.

Klubben har tre aktiva lag. Innan fotbollsplanerna anlades på slutet av 70-talet fanns det planer på att bygga bostäder på platsen. Idag är fotbollsverksamheten mindre och det råder bostadsbrist i kommunen. Kommunen behöver se över sitt markbestånd och se var det är möjligt att bygga bostäder. Om det finns intressekonflikter behöver kommunen väga det allmännas bästa mot den enskilda personens bästa. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en godushållning av marken. Redan idag finns det kapacitet för Ornäs BK att träna och spela på Torsångs IP's gräs- och konstgräsplaner. Plan- och markkontoret har avvägt de olika intressena utifrån rådande förutsättningar och bedömt att utövandet av fotboll går att utföra på befintliga planer på Torsångs IP. Den 19 december 2017 tog fritidsnämnden beslutet att samlokalisera Ornäs IP och Torsångs IP. Torsångs IP kommer att bli huvudersättningsplan för Ornäs IP. Den 22 september 2020 tog kultur- och fritidsnämnden beslutet att en fotbollsplan ska anläggas vid Ornäs skola i samband med utbyggnad av skolan, under förutsättning att aktuell detaljplan vinner laga kraft. Planen planeras att kunna nyttjas både av klubbar, skolan samt av allmänheten.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Småbåtshamnen, badplatser och vattenkvalitén i Ösjön

Många boende i Ornäs tycker om och är stolta över småbåtshamnen. Många boende är också medlemmar i Ornäs Båtklubb. Hamnen är en del av Ornäs identitet, precis som Ornäs BK är det.

Men alla boende i Ornäs nyttjar inte hamnen och Ösjön för att åka båt. Många boende nyttjar hamnområdet för promenader, rekreation och badar i närheten av hamnen, nedanför lekplatsen, vid den enda badplats vi har, trots kommunens avrådan. I Ornäs finns cirka 1100 invånare, av dessa bor cirka 500 inom ungefär 300 meters avstånd från den plats där vi badar i närheten av hamnen, att människor badar när de bor så nära vattnet är ett mänskligt beteende som är svårt att ändra på. Det är också önskvärt ur ett hållbarhetsperspektiv att vi inte behöver ta bilen för åka till en badplats långt borta. I dagsläget finns den närmaste allmänna badplatsen i Uvbergsviken cirka 4 km från Ornäs. I närheten av Ornäs finns istället privata bryggor och badplatser, t.ex. vid Haganäs. Talludden som kommunen påstår att de utreder, har utretts i över 10 år, och möjligheterna att Talludden skulle kunna bli en allmän badplats är troligtvis små då Talludden är omgiven av privat bebyggelse.

Om vattnet är otjänligt i centrala Ornäs blir det väl inte bättre av att detaljplanen tillåter en utbyggnad av småbåtshamnen? Vad avser kommunen göra för att förbättra vattenkvalitén i Ösjön i centrala Ornäs? Det borde vara en angelägenhet för kommunen att vattnet i Ösjön blir tjänligt eftersom så många boende badar i centrala Ornäs trots kommunens avrådan.

Att utvidga hamnverksamheten med en till brygga inkräktar på den enda badplatsen i Ornäs. Det medför mer båtplatser och mer motorbåtstrafik i Ösjön i Ornäs. Fina sommarkvarnar är det i dagsläget redan väldigt mycket motorbåtstrafik i närheten av Ornäs. Detaljplanens genomförande innebär att möjligheterna minskar avsevärt att nyttja Ösjön för bad för boende i Ornäs och icke-motorburet friluftsliv som kanot och kajak.

Synpunkten noteras.

Idag arrenderar Ornäs båtklubb marken inom småbåtshamnen av kommunen. I samband med att strandskyddsdispens gavs för småbåtshamnen angavs det inom vilken yta strandskyddsdispensen ska gälla, en så kallad tomtplatsavgränsning. Inom detta område har allmänheten inte rätt att vistas. I nuläget har båtklubben därför full rådgivning över hur tillgängligt området ska vara. Om detaljplanen vinner laga kraft säkerställs att oavsett om båtklubben vill stängsla in området så måste ett allmänt gångstråk vara tillgängligt genom hamnområdet.

Det är egentligen inte vattnet som är otjänligt utan det som kan utgöra fara för människor är de tjärrester som finns kvar från tidigare verksamheter på platsen. Tjärresterna finns på sjöbotten och på stenpirarna, prover som innehållit tjärrester har tagits från strandlinjen och minst 60 m ut. Tjärresterna ligger ytligt på ett djup av 0 -0,5 m. Viss sanering har skett av marken och strandzonen men att sanera hela botten och de stenpirar som finns är en kostsam och komplex process.

Synpunkten noteras.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Detaljplanens genomförande innebär även att en stor del av det strandnära centrala området i Ornäs grusläggs och används för att ställa upp båtar och som parkeringsplats för besökare till hamnen och Ösjön. Detta område har stor potential att utvecklas till ett ännu bättre område för närrekreation för boende i Ornäs. Många uppskattar den öppna gröna ytan där det bl.a. växer hallon som kan plockas av närboende, samt utsikten över sjön. Uppställda båtar riskerar att skymma utsikten för närboende och människor som promenerar i området. Föreningens medlemmar bor här året runt nämligen.

Brister i undersökning, konsekvensbedömning och kommunikation

Föreningen anser att det utredningsarbete som ligger till grund för beslutet om betydande miljöpåverkan inte är tillräckligt enligt 5 § miljöbedömningsförordningen för att fatta ett sådant beslut enligt 6 kap 6 § miljöbalken. Beskrivningen av omständigheterna är bristfälliga då kommunen inte redogjort för alla omständigheter som finns, inte beskrivit hur planen kan komma att påverka befolkningen, människors hälsa i Ornäs eller planens påverkan på möjligheterna till en hållbar utveckling i Ornäs tillräckligt väl. Ett genomförande av denna detaljplan har stor påverkan på befolkningen och människors hälsa och motverkar en hållbar utveckling i Ornäs.

Beslutet att detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan är inte heller redovisat eller tillgängliggjort på rätt sätt enligt 6 kap. 7 § Miljöbalken.

Samrådsprocessen och förfarandet med markanvisningstävling har lett till stor oro hos många boende i Ornäs. Föreningen upplever att kommunen har planerat baklänges. Föreningen fick i media veta att kommunen ska bygga bostäder på fotbollsplanen. Under detaljplanens samråd skrev cirka 650 människor på en protestlista emot planen.

Synpunkten noteras.

Då planuppdrag gavs 2016-08-30 så prövas planen enligt Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. I aktuellt fall är det tal om en detaljplan för en småbåtshamn på lokal nivå och utifrån kriterierna i bilaga 4 så anser kommunen att detaljplanen inte medför en betydande miljöpåverkan.

Beslutet att detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan togs av samhällsbyggnadsnämnden 20-06-17 och tillgängliggjordes för allmänheten (enligt 6 kap. 7 § MB). Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Synpunkten noteras.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Förlusten av fotbollsplanen påverkar en hållbar utveckling i Ornäs mycket negativt och får sociala konsekvenser då möjligheterna för barn, ungdomar och vuxna att spela fotboll i Ornäs försvinner. En allmän mötesplats och chans att uppleva gemenskap för Ornäsbor försvinner. Detta beskrivs inte i detaljplanen.

Detaljplanen innebär att det finns stor risk för konflikter mellan hamnens verksamhet och boende i de nya bostäderna samt med människor som badar i närheten av hamnen i dagsläget. Detta beskrivs inte i detaljplanen.

Beskrivningen av de sociala konsekvenser som planen medför är bristfällig.

Många boende i Ornäs badar i närheten av planområdet (trots kommunens avrådan från att bada). Detaljplanen beskriver inte detta, utan anger endast att vattnet i Ösjön är otjänligt. Kommunen redogör inte varför vattnet i centrala Ornäs är otjänligt och hur detaljplanen påverkar vattenkvaliteten i centrala Ornäs.

Kommunen anger att detaljplanen säkerställer fri passage genom hamnområdet, då nuvarande avtal med Ornäs Båtklubb medger att hamnområdet stänglas in. Finns en dispens från strandskyddet för att stängla in hamnområdet eller är strandskyddet redan upphävt för hamnområdet?

Under förutsättning att aktuell detaljplan vinner laga kraft så kommer en fotbollsplan att anläggas vid Ornäs skola. Planbeskrivningen kompletteras med de nämnda konsekvenserna under rubriken "Konsekvenser av planens genomförande"/ "Ornäs IP".

Det finns inget anordnat bad inom eller i angränsning till planområdet. Det anges i planbeskrivningen att det inte är lämpligt att bada inom planområdet. På grund av tjärrester på sjöbotten är det inte heller lämpligt att bada söder om planområdet. De framtida boende flyttar till området med vetskapen om Ornäs båtklubb och dess verksamhet.

Synpunkten noteras.

Planbeskrivningen har kompletterats under rubrikerna "Friyta", "Lek och rekreation" med information om tjärrester på/i sjöbotten. Planbeskrivningen har kompletterats gällande MKN vatten.

Strandskyddet är inte upphävt för småbåtshamnen. Däremot så innebär den tomträttsavgränsning som gjordes i samband med strandskyddsdispensen för småbåtshamnen att allmänheten inte har rätt att vistas inom avgränsningen. I nuläget har båtklubben därför full rådighet över hur tillgängligt området ska vara. Planbeskrivningen kompletteras med information om strandskyddsdispens och tomträttsavgränsning.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Detaljplanen medger att Ornäs hamn byggs ut och den anger vidare att möjligheterna till friluftsliv på Ösjön inte påverkas. Men det är i dagsläget redan så att det är så pass mycket motorbåtstrafik i Ösjön fina sommardagar att det påverkar möjligheterna till annat vattenanknutet friluftsliv som t.ex. kanot- och kajakpaddling. Motorbåtstrafiken under fina sommardagar i närheten av Ornäs kan komma att bli så stor att det inte är en säker trafikmiljö på sjön för de som vill använda kanot och kajak. Detta beskrivs inte i detaljplanen.

Detaljplanen strider mot miljöbalkens lokaliseringsprincip och rimlighetsavvägningen är bristfällig

”Miljöbalkens lokaliseringsprincip (MB 2 kap § 6) innebär att för en verksamhet som t.ex. hamnverksamheten ska en plats väljas som är lämplig med hänsyn till ändamålet samtidigt som platsen ska innebära minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.”

Uppställning av båtar och parkering för bilar är delar av hamnens verksamhet som med fördel kan placeras på annan plats som är lämplig för ändamålet och medför ett mindre intrång och olägenhet för människors hälsa. Beskrivningen av varför båtuppställning och parkering måste ske inom strandskyddsområdet i den mest centrala delen av Ornäs är bristfällig och felaktig. Större båtar som tas upp med kran kan flyttas en längre sträcka, det är inte nödvändigt att ställa upp dem inom strandskyddszone.

”Miljöbalkens rimlighetsavvägning (MB 2 kap § 7) anger att lokaliseringsprincipen gäller i den utsträckning det inte kan anses vara orimligt att uppfylla den.”

Synpunkten noteras.

I den pågående fördjupade översiktsplanen för Ösjön/Runn behandlas denna konflikt. Kanot- och kajakpaddling rekommenderas till platser där hastigheten är lägre eller där motortrafik helt kommer att förbjudas.

Att marken inom planområdet planläggs för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov prövas enligt plan- och bygglagen 2 kap. 2 §. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Småbåtshamnens omfattning har även prövats enligt miljöbalken 7 kap. 18 c § 3, MB 7 kap. 18 c § 4.

Lokaliseringsprincipen enligt 2 kap. 6§ miljöbalken omfattar endast verksamheter och åtgärder som är tillstånds-, dispens- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken samt alla de verksamheter och åtgärder som omfattas av tillsyn enligt miljöbalken. En småbåtshamn omfattas därför av lokaliseringsprincipen. Då småbåtshamnen är en befintlig verksamhet handlar det om att undersöka vilka försiktighetsmått och skyddsåtgärder som är rimliga att genomföra för att undvika negativ påverkan på hälsa och miljö. Detta sker enligt rimlighetsavvägning 2 kap. 7 § miljöbalken. Rimlighetsavvägningen innebär att bedömningen ska ta särskild hänsyn till nyttan av skyddsåtgärden/ försiktighetsmålet jämfört med kostnaderna. Den eventuella påverkan på människors hälsa som parkering och båtuppställning kan innebära bedöms inte stå i proportion till kostnaderna samt genomförbarheten att anordna denna yta utanför småbåtshamnens arrendeområde.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Om det inte är ekonomiskt rimligt att uppställning av båtar och parkering av bilar sker på annan plats behövs en bättre beskrivning av vad det innebär för miljön och människors hälsa att dessa verksamheter finns på denna plats (t.ex. hur de påverkar möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna för utomhusluft, miljömålen Frisk luft och God bebyggd miljö och konsekvenserna för barn som vistas inom området) och vad det kostar att de sker på annan lämplig plats, t.ex. den plats som föreslagits i samrådsprocessen (bredvid järnvägen, vid infartsvägen till hamnområdet). Det är i ett utredningsarbete inte tillräckligt att ange att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft inte anses överskridas, man bör utreda huruvida de gör det eller inte. Det räcker inte med att påstå att kostnaderna överskrider miljönyttan utan att redovisa kostnaderna jämfört med nyttan.

Det saknas särskilda skäl och tillräckliga utredningar för att upphäva strandskyddet

Miljöbalken anger ett antal särskilda skäl, som om de finns, möjliggör att strandskyddet kan upphävas inom en detaljplan eller att dispens från förbuden kan ges. Kommunen anger att de avser att upphäva strandskyddsreglernas p.g.a. att området behövs för att:

- tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området (bostäderna)
- utvidga en pågående verksamhet och att anläggningen för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området (hamnens verksamhetsområde).

Föreningen kan inte se hur bostäder inom det mest centrala strandnära området i Ornäs, delvis inom strandskyddsområdet kan vara ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. En allmän badplats är ett exempel på ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddszonen. Att bo i Ornäs är attraktivt oavsett om det är i strandnära läge eller inte, speciellt om det finns en allmän badplats.

Se punkt 3.6 angående påverkan på luftkvaliteten vid ett genomförande av detaljplanen.

Den föreslagna platsen inom Stora Ornäs 1:1 är inte möjlig att ta i anspråk för parkering och uppställningsplats då marken är privatägd samt arrenderas av Statens fastighetsverk.

När det gäller vad som redovisas eller ej i planbeskrivningen så bör planbeskrivningen enbart behandla det som är relevant i ärendet. Detta ska sedan beskrivas så koncist som möjligt vilket ibland innebär att enbart slutsatserna som framkommit i genomförda utredningar redovisas.

Synpunkten noteras.

Inkomna synpunkter vid samrådet

Plan- och markkontorets kommentar

Uppställning av båtar vintertid och parkering behöver för sin funktion inte vara lokaliserad till detta område. Det är möjligt att ställa upp båtar på annat ställe, utanför Ösjöns strandskyddszon, i närheten av hamnen, i ett område som inte har samma potential för närrekreation. Det är definitivt möjligt att besökare till hamnen och Ösjön parkerar sina bilar på ett annat ställe och inte inom strandskyddszonen i centrala Ornäs.

Detaljplanen har stor negativ påverkan på möjligheterna till en hållbar utveckling i Ornäs

Den fysiska utformningen som uppstår i Ornäs mest centrala strandnära område om denna plan genomförs kan medföra stora negativa sociala konsekvenser. Det finns en risk för att konflikter uppstår mellan hamnens verksamhet och:

- boende i de nya bostäderna
- människor som badar i närheten av hamnen

Genomförandet av detaljplanen innebär även att bil- och båttrafik ökar i Ornäs, vilket har en negativ påverkan på:

- möjligheterna till relativt ostörd närrekreation i strandnära område i Ornäs
- möjligheterna till icke motorburet friluftsliv under sommartid i Ösjön
- möjligheterna att begränsa klimatpåverkan
- möjligheterna till en trafiksäker och god byggd miljö för barn i Ornäs (många barn vistas och leker inom det strandnära området)

Genomförandet av detaljplanen innebär att Ornäs IP försvinner vilket medför att:

- en möjlighet för Ornäsbor att träffas på allmän plats och uppleva gemenskap försvinner
- en möjlighet till rörelse och motion i Ornäs försvinner

Sammantaget anser Ornäs Intresseförening att detaljplanen har en stor negativ påverkan på möjligheterna till en hållbar utveckling i Ornäs.

Synpunkten noteras och kommunen välkomnar förslag på platser som är lämpliga till detta ändamål och som inte står i konflikt med markägarens intressen, strandskydd, naturvärden, rekreation, friluftsliv m.m. samtidigt som tillgängligheten till småbåtshamnen, iläggningsplaten och Ösjön är god.

Synpunkten noteras.

Synpunkten noteras.

Synpunkten noteras.

Synpunkten noteras.

Inkomna synpunkter vid samrådetPlan- och markkontorets kommentar*Rätt väg framåt för att utveckla Ornäs på ett hållbart sätt*

Ornäs Intresseförening är inte emot att det byggs fler bostäder i Ornäs och att Ornäs utvecklas, tvärtom så ser de positivt på kommunens ambition att stärka Ornäs som serviceort. Men de vill att det görs på ett hållbart sätt, med lokalt inflytande som leder till engagemang och ansvarstagande för vår boendemiljö. De vill att möjligheterna till möten på allmänna platser, närrecreation och friluftsliv och utövandet av sporter inom lokala föreningar på orten bibehålls eller förstärks, inte tas bort. De vill inte att möjligheterna för ytterligare bil och motorbåtstrafik i Ornäs ökar, samtidigt som möjligheterna till rörelse och motion minskar. De som redan bor i Ornäs flyttade hit av en eller flera anledningar som t.ex. det öppna och levande landskapet med fullt av aktiviteter i närområdet. De vill inte behöva sätta sig i bilen och köra till ett större grönområde, badplats eller fotbollsplan. De önskar att kommunen avslutar denna detaljplaneprocess och börjar om från början så att Ornäs kan utvecklas på ett hållbart sätt till att bli ett av de attraktivaste områdena att bo i Borlänge kommun.

Synpunkten noteras.

Yttrandena har föranlett att planbeskrivningen har reviderats enligt kommunens synpunkter. I övrigt har ändringar av administrativ karaktär gjorts. Revideringarna bedöms inte vara väsentliga utan av mindre karaktär. Inga ändringar har gjorts på plankartan och revideringarna har inga påverkningar på miljön inom området och har inte heller betydelse för sakägare och andra berörda. Därför anses det inte finnas ett behov av en ny granskning.

Plan- och markkontoret föreslår att detaljplanen för del av Stora Ornäs 1:52 upprättad i maj 2020, rev. september 2020 antas. Då detaljplanen har handlagts med utökad planförfarande antar kommunfullmäktige detaljplanen. Detta beräknas ske i november 2020.

SAMHÄLLSBYGGNADSSEKTORN

Plan- och markkontoret, september 2020

Gabriel Barrioz
planchef

Marie Arkeback
planarkitekt